

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २३ नोव्हेंबर, २०२२.

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक व्यशिअ-२०२१/प्र.क्र. ७५/व्यशि-४.— भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ खालील परंतुकान्वये प्रदान करण्यांत आलेल्या शक्तींचा वापर करून आणि या संदर्भात सध्या अस्तित्वात असलेले सर्व विद्यमान नियम, आदेश किंवा अनुदेश यांचे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे महाराष्ट्र शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील शासकीय संस्थेतील पूर्णवेळ शिक्षक, पूर्णवेळ शिक्षक (प्रात्यक्षिक), सहाय्यक अधिव्याख्याता, गट-क (तांत्रिक), महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, पदावरील सेवाप्रवेशाचे विनियमन करणारे पुढील नियम करीत आहेत :—

१. या नियमांना व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील पूर्णवेळ शिक्षक, पूर्णवेळ शिक्षक (प्रात्यक्षिक), सहाय्यक अधिव्याख्याता गट-क (तांत्रिक), महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, (सेवाप्रवेश) नियम, २०२२ असे संबोधण्यात यावे.

२. या नियमांत संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अभिप्रेत नसेल तर,—

(क) “परिशिष्ट” याचा अर्थ या नियमांना जोडलेले परिशिष्ट असा आहे;

(ख) “नियुक्ती प्राधिकारी” याचा अर्थ संबंधित विभागाचा सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण असा आहे;

(ग) “पदवी” याचा अर्थ सांविधिक विद्यापिठाची अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्र गटातील पदवी किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे;

(घ) “पदविका” याचा अर्थ महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळाने प्रदान केलेली अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्र गटातील पदविका किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे;

(च) “संचालनालय” याचा अर्थ शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय असा आहे;

(छ) “पदोन्नतीसाठीची पात्रता” याचा अर्थ शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या नियम, निर्णय किंवा आदेशांमध्ये पदोन्नतीसाठी विहित केलेल्या अटी व शर्तीनुसार पदोन्नतीसाठीची पात्रता असा आहे ;

(ज) “शासन” याचा अर्थ महाराष्ट्र शासन असा आहे;

(झ) “राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांचेद्वारे घेण्यात येणारी शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे;

(त्र) “राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ, राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांचेद्वारे घेण्यात येणारी व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे;

(ट) “माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळे अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४१) अन्वये गठीत केलेल्या विभागीय मंडळाकडून घेण्यात येणारी माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे;

(ठ) “निवड समिती” याचा अर्थ, या सेवाप्रवेश नियमातील पदांवरील सरळसेवा भरतीकरीता उमेदवारांच्या निवडीच्या प्रयोजनार्थ कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचे कडून वेळोवेळी गठीत करण्यात आलेली निवड समिती असा आहे;

३. संचालनालयामधील पूर्णवेळ शिक्षक, या पदावरील नियुक्ती पुढील मार्गाने करण्यात येईल :—

(क) पूर्णवेळ शिक्षक (प्रात्यक्षिक) किंवा सहाय्यक अधिव्याख्याता, गट-क (तांत्रिक), महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, हे पद धारण करणाऱ्या व या पदावर किमान तीन वर्षे नियमित सेवा व सेवासातत्य पूर्ण केलेल्या व्यक्तींमधून एकत्रित ज्येष्ठतेच्या आधारे, योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल;

किंवा

(ख) निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, व खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :—

(एक) वयोमर्यादा.—

(एक) किमान वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्ष पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.—

सोबतच्या परिशिष्ट-अ मध्ये नमूद संबंधित व्यवसाय अभ्यासक्रमासाठी विहित केलेली द्वितीय श्रेणीतील पदविका.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.— अध्यापन कामाचा प्रत्यक्ष अनुभव,—

(एक) पदवी धारण झाल्यानंतर एक वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

(दोन) पदविका धारण झाल्यानंतर दोन वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

औद्योगिक क्षेत्रातील.

४. संचालनालयामधील पूर्णवेळ शिक्षक (प्रात्यक्षिक), या पदावरील नियुक्ती निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, व खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :—

(एक) वयोमर्यादा.—

(एक) किमान वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्ष पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.—

(एक) माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण ;

आणि

(दोन) सोबतच्या परिशिष्ट- ब मध्ये नमूद संबंधित व्यवसाय अभ्यासक्रमासाठी विहित केलेली राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा नसलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांकरिता सोबतच्या परिशिष्ट- ब मध्ये नमूद संबंधित व्यवसाय अभ्यासक्रमासाठी विहित केलेली राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.—औद्योगिक क्षेत्रातील कामाचा अनुभव,—

(एक) पदवी धारण झाल्यानंतर एक वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

- (दोन) पदविका धारण झाल्यानंतर दोन वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,
- (तीन) राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर तीन वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,
- (चार) राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर चार वर्षपिक्षा कमी नाही इतका.

५. संचालनालयामधील सहाय्यक अधिव्याख्याता, या पदावरील नियुक्ती निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, व खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :—

(एक) वयोमर्यादा.—

(एक) किमान वयोमर्यादा.— पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.— पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्षे पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.—

अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्र या मधील यंत्र अभियांत्रिकी किंवा विद्युत किंवा इलेक्ट्रॉनिक्स किंवा ऑटोमोबाईल विषयातील किमान द्वितीय श्रेणीतील पदविका.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.— अध्यापन कामाचा प्रत्यक्ष अनुभव,—

(एक) पदवी धारण झाल्यानंतर एक वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

(दोन) पदविका धारण झाल्यानंतर दोन वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

औद्योगिक क्षेत्रातील.

६. नियम ३ येथे नमूद केलेल्या पदावर पदोन्नती व नामनिर्देशनाने करावयाच्या नियुक्तीचे प्रमाण ५०: ५० असे राहिल.

परंतु आणखी असे की, पदोन्नतीद्वारे नियुक्ती देण्याकरीता योग्य उमेदवार उपलब्ध नसतील तर नियुक्ती प्राधिकाऱ्याच्या सहमतीने पदोन्नती व नामनिर्देशन याद्वारे करावयाच्या नियुक्तीकरीता विहित करण्यात आलेले प्रमाण त्या भरती वर्षापुरते शिथिल करून सदर पदे नामनिर्देशनाद्वारे भरता येतील.

७. (क) नियम ३ येथे नमूद पदांवर पदोन्नतीने नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, पदोन्नतीपूर्वी हिंदी भाषा परीक्षा व मराठी भाषा परीक्षा या दोन्ही परीक्षांसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा अगोदरच उत्तीर्ण केलेली असणे अथवा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट मिळविलेली असणे आवश्यक राहिल. अन्यथा या पदावर पदोन्नती अनुज्ञेय ठरणार नाही.

(ख) नियम ३, ४ किंवा ५ येथे नमूद पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा या दोन्ही परीक्षांसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा नियुक्तीपूर्वी उत्तीर्ण केलेल्या नसतील तर, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास सदर परीक्षा उत्तीर्ण होईपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

८. (क) नियम ३ येथे नमूद पदांवर पदोन्नतीने नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, पदोन्नतीपूर्वी संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्रसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण करणे अथवा सदर प्रमाणपत्र धारण करण्यापासून सूट मिळविलेली असणे आवश्यक राहिल. अन्यथा या पदावर पदोन्नती अनुज्ञेय ठरणार नाही.

(ख) नियम ३, ४ किंवा ५ येथे नमूद पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्रासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, नियुक्तीपूर्वी संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण केलेले नसल्यास, याबाबतच्या नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत सदर प्रमाणपत्र धारण करणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत प्रमाणपत्र धारण न केल्यास, सदर संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण करेपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

९. (क) नियम ३, ४ किंवा ५ येथे नमूद पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम, २००५ मधील तरतुदीनुसार व त्याबाबत वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या नियमांनुसार, नियुक्तीच्या वेळी लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करणे आवश्यक राहिल. तसेच यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित होणारे शासन आदेश लागू राहतील.

(ख) तसेच लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करताना त्यामध्ये दोन पेक्षा अधिक अपत्ये नियुक्तीच्या वेळेस ह्यात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

(ग) शासकीय सेवेत नियुक्ती झाल्यानंतर, नियुक्तीच्यावेळी किंवा त्यानंतर दोन पेक्षा अधिक अपत्ये ह्यात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

१०. नियम ३, ४, ५ किंवा ६ येथे नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त केलेली व्यक्तीसंबंधित विभाग स्तरावर बदलीसाठी पात्र राहिल.

११. शासनाने विहित केलेल्या अटी व शर्ती, शासनाने शासकीय कर्मचाऱ्यांकरीता नियुक्ती नंतरचे वेळोवेळी निर्गमित केलेले अन्य नियम, आदेश किंवा निर्णय देखील शासकीय कर्मचाऱ्यास लागू राहतील.

परिशिष्ट अ

पूर्णवेळ शिक्षक पदांवरील नियुक्तीकरिता विहित पदवी किंवा पदविका अभ्यासक्रम व अनुभव

अ.क्र.	संबंधित व्यवसाय	पदवी किंवा पदविका	अनुभव
१	मेकॅनिकल टेक्नॉलॉजी	मेकॅनिकल इंजिनियरींग मेकॅनिकल टेक्नॉलॉजी प्रॉडक्शन इंजिनियरींग प्रॉडक्शन टेक्नॉलॉजी	ऑपरेशन ऑफ कॉम्प्युटर न्युमेरिकल कंट्रोल (सी.एन.सी.) मशिन किंवा टूल रुम विथ कॉम्प्युटर एडेड डिझाइन (कॅड) किंवा कॉम्प्युटर एडेड मॅन्युफॅक्चरिंग (कॅम) मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
२	ऑटोमोबाईल टेक्नॉलॉजी	ऑटोमोबाईल इंजिनियरींग ऑटोमोबाईल टेक्नॉलॉजी	चार चाकी वाहनांसाठी असलेल्या अधिकृत सेवा स्टेशन मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
३	इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	इलेक्ट्रीकल इंजिनियरींग इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	इलेक्ट्रीकल अप्लायन्सेस किंवा रिपेअरींग इंडस्ट्री किंवा इरेक्शन ऑफ हाय टेंशन (एच.टी.) किंवा लो टेंशन (एल.टी.) सबस्टेशन किंवा इंडस्ट्रीयल वायरिंग मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
४	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी	इलेक्ट्रॉनिक्स इंजिनियरींग इंडस्ट्रीयल इलेक्ट्रॉनिक्स पॉवर इलेक्ट्रॉनिक्स इलेक्ट्रॉनिक्स अॅण्ड टेलिकम्युनिकेशन	प्रोग्रामेबल लॉजिक कंट्रोलर (पी.एल.सी.) किंवा सुपरवायझरी कंट्रोल अॅण्ड डाटा अॅक्विझिशन (एस.सी.ए.डी.ए.) या क्षेत्रातील किंवा इलेक्ट्रॉनिक्स अप्लायन्सेस मॅन्युफॅक्चरिंग इंडस्ट्रीमधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव

५	कॉम्प्युटर टेक्नॉलॉजी	१. कॉम्प्युटर इंजिनियरींग २. कॉम्प्युटर टेक्नॉलॉजी ३. आय.टी.इंजिनियरींग ४. आय.टी.टेक्नॉलॉजी	मल्टीमीडीया, ऑनिमेशन अँड फिल्म मेकींग क्षेत्रातील मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
६	कन्स्ट्रक्शन टेक्नॉलॉजी	१. स्थापत्य इंजिनियरींग २. बांधकाम टेक्नॉलॉजी	नामांकीत बांधकाम व्यावसायिक किंवा कंपनी मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
७	वरील व्यवसायात समाविष्ट नसलेले अन्य व्यवसाय अभ्यासक्रम	संबंधित शाखेची पदवी किंवा पदविका	संबंधित क्षेत्रातील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव

परिशिष्ट ब

पूर्णवेळ शिक्षक (प्रात्यक्षिक) पदावरील नियुक्तीकरिता विहित पदवी किंवा पदविका किंवा राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम व अनुभव

अ.क्र.	संबंधित व्यवसाय	पदविका	राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र	अनुभव
१	मेकॅनिकल टेक्नॉलॉजी	१. मेकॅनिकल इंजिनियरींग २. मेकॅनिकल टेक्नॉलॉजी ३. प्रॉडक्शन इंजिनियरींग ४. प्रॉडक्शन टेक्नॉलॉजी	मशिनिस्ट	ऑपरेशन ऑफ कॉम्प्युटर न्युमेरिकल कंट्रोल (सी.एन. सी.) मशिन किंवा टूल रुम विथ कॉम्प्युटर एडेड डिझाइन (कॅड) किंवा कॉम्प्युटर एडेड मॅन्युफॅक्चरिंग (कॅम) मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
२	ऑटोमोबाईल टेक्नॉलॉजी	१. ऑटोमोबाईल इंजिनियरींग २. ऑटोमोबाईल टेक्नॉलॉजी	यांत्रिक मोटारगाडी	चार चाकी वाहनांसाठी असलेल्या अधिकृत सेवा स्टेशन मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
३	इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	१. इलेक्ट्रीकल इंजिनियरींग २. इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	वीजतंत्री	इलेक्ट्रीकल अप्लायन्सेस किंवा रिपेअरींग इंडस्ट्री किंवा इरेक्शन ऑफ हाय टेंशन (एच.टी.) किंवा लो टेंशन (एल.टी.) सबस्टेशन किंवा इंडस्ट्रीयल वायरिंग मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव

४	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी	१. इलेक्ट्रॉनिक्स इंजिनियरींग २. इंडस्ट्रीयल इलेक्ट्रॉनिक्स ३. पॉवर इलेक्ट्रॉनिक्स ४. इलेक्ट्रॉनिक्स अॅण्ड टेलिकम्युनिकेशन	यांत्रिक इलेक्ट्रॉनिक्स	प्रोग्रामेबल लॉजिक कंट्रोलर (पी.एल.सी.) किंवा सुपरवायझरी कंट्रोल अॅण्ड डाटा अॅक्विझिशन (एस.सी.ए.डी.ए.) या क्षेत्रातील किंवा इलेक्ट्रॉनिक्स अप्लायन्सेस मॅन्युफॅक्चरिंग इंडस्ट्रीमधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
५	कॉम्प्युटर टेक्नॉलॉजी	१. कॉम्प्युटर इंजिनियरींग २. कॉम्प्युटर टेक्नॉलॉजी ३. आय.टी.इंजिनियरींग ४. आय.टी.टेक्नॉलॉजी	सर्टिफिकेट प्रोग्रामिंग अॅण्ड सिस्टिम्स अॅडमिनिस्ट्रेशन असिस्टंट	मल्टीमीडीया, अॅनिमेशन अॅण्ड फिल्म मेकींग क्षेत्रातील मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
६	कन्स्ट्रक्शन टेक्नॉलॉजी	१. स्थापत्य इंजिनियरींग २. बांधकाम टेक्नॉलॉजी	कन्स्ट्रक्शन टेक्नॉलॉजी किंवा मेसन	नामांकीत बांधकाम व्यावसायिक किंवा कंपनी मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
७	वरील व्यवसायात समाविष्ट नसलेले अन्य व्यवसाय अभ्यासक्रम	संबंधित शाखेची पदवी किंवा पदविका	संबंधित व्यवसाय अभ्यासक्रमातील राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र	संबंधित क्षेत्रातील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनिषा वर्मा,
शासनाच्या प्रधान सचिव.

SKILLS, EMPLOYMENT, ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION DEPARTMENT

Mantralaya, Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mumbai 400 032, dated the 23rd November 2022.

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA.

No. VEA/2021/CR.75/VE-4.—In exercise of the powers conferred by the proviso to article 309 of the Constitution of India and in supersession of all the existing rules, orders or instruments issued in this behalf, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules regulating recruitment to the post of the Full-Time Teacher, Full-Time Teacher (Practical), Assistant Lecturer, Group-C (Technical), Maharashtra Education Services, in the Government Institute, in the Directorate of Vocational Education and Training under the administrative control of the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government of Maharashtra, namely :—

1. These rules may be called the Full-Time Teacher, Full-Time Teacher (Practical), Assistant Lecturer, Group-C (Technical), Maharashtra Education Service, in the Directorate of Vocational Education and Training (Recruitment) Rules, 2022.

2. In these rules, unless the context requires otherwise,—

(a) “Appendix” means an Appendix appended to these rules;

(b) “Appointing Authority” means the Joint Director, Vocational Education and Training of the concerned region;

(c) “Degree” means a Degree in Engineering or Technology of a statutory university or any other qualification declared by the Government to be equivalent thereto;

(d) “Diploma” means a Diploma awarded by the Maharashtra State Board of Technical Education or equivalent educational qualification declared by the Government to be equivalent thereto;

(e) “Directorate” means the Directorate of Vocational Education and Training under the administrative control of the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government;

(f) “Eligibility for promotion” means the eligibility for promotion in accordance with the terms and conditions specified for promotion in rules, resolutions or orders issued by the General Administration Department of the Government, from time to time;

(g) “Government” means the Government of Maharashtra;

(h) “National Apprenticeship Certificate Examination” means Apprenticeship Certificate Examination conducted by the National Council for Vocational Training, New Delhi;

(i) “National Trade Certificate Examination” means the Trade Certificate Examination conducted by the National Council for Vocational Training, New Delhi;

(j) “Secondary School Certificate Examination” means the Secondary School Certificate Examination conducted by the Divisional Boards constituted under the Maharashtra Secondary and Higher Secondary Education Boards Act, 1965 (XLI of Maharashtra 1965) and includes any other equivalent examination declared by the Government to be equivalent thereto;

(k) “Selection Committee” means a Selection Committee constituted, from time to time, by the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government for the purpose of selection of candidates for direct recruitment to the posts mentioned in these rules.

3. Appointment to the post of Full-Time Teacher, in the Directorate shall be made either,—

(a) by promotion of a suitable person having eligibility for promotion and having not less than three years regular and continuous service on the post of Full-Time Teacher (Practical) or Assistant Lecturer, Group-C (Technical), Maharashtra Education Service on the basis of common seniority, from amongst the persons holding the said posts; or

(b) by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely :—

(i) *Age limit.*—

(A) Lower Age Limit.- Eighteen years completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) Upper Age Limit.- Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*- A Diploma at least in second class in the relevant vocational course prescribed in Appendix-A.

(iii) *Experience.*- Practical experience of teaching work of,—

(A) not less than one year after possessing a Degree,

(B) not less than two years after possessing a Diploma,

in the industrial sector.

4. Appointment to the post of Full-Time Teacher (Practical), in the Directorate shall be made by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely :—

(i) *Age limit.*—

(A) Lower Age Limit.- Eighteen years completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) Upper Age Limit.- Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*—

(A) passing of Secondary School Certificate Examination; and

(B) passing of the National Apprenticeship Certificate Examination in relevant trade as prescribed in Appendix-B or passed the National Trade Certificate Examination for those trades where the National Apprenticeship Certificate Examination is not prescribed in Appendix –B.

(iii) *Experience.*—Industrial work experience of,—

(A) not less than one year after possessing a Degree,

(B) not less than two years after possessing a Diploma,

(C) not less than three years after passing the National Apprenticeship Certificate Examination,

(D) not less than four years after passing the National Trade Certificate Examination.

5. Appointment to the post of Assistant Lecturer, in the Directorate shall be made by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely :—

(i) *Age limit.*—

(A) *Lower Age Limit.*- Eighteen years completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) *Upper Age Limit.*- Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*- A Diploma at least in second class in Mechanical or Electrical or Electronics or Automobile Engineering or Technology.

(iii) *Experience.*- Practical experience of teaching work of,—

(A) not less than one year after possessing a Degree,

(B) not less than two years after possessing a Diploma,

in the industrial sector.

6. Appointment to the post mentioned in rule 3 shall be made by promotion and nomination, in the ratio of 50 : 50, respectively:

Provided that, if a suitable person is not available for promotion, the Appointing Authority may make appointment by nomination by relaxing the ratio prescribed for appointment by promotion.

7. (1) A person to be appointed to the post mentioned in rule 3 by promotion shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations before getting promoted to the said post.

(2) A person appointed to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 by nomination shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations. He shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he passes those examinations.

8. (1) A person to be appointed to the post mentioned in rule 3 by promotion shall possess a Certificate of Computer Operations prescribed by rules or orders issued in that behalf by the Government, from time to time, unless he has been exempted therefrom before getting promoted to the said post.

(2) A person appointed to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 by nomination shall possess a Certificate of Computer Operations prescribed by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has been exempted from possessing such Certificate of Computer Operations, otherwise he shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he possess the same.

9. (1) A person recommended for appointment by nomination to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 shall submit a declaration of Small Family as per the provisions of the Maharashtra Civil Services (Small Family Declaration) Rules, 2005 or any other rules, orders or any instruments issued in this behalf by the Government, from time to time.

(2) A person having more than two children on the date of submission of Declaration of Small Family shall be disqualified for the appointment in Government Service.

(3) After appointment of a person in the Government service, if it is proved that he has more than two children at the time of appointment or thereafter, then he shall be disqualified for continuing on the said post in Government service.

10. A person appointed to the post mentioned in rule 3, 4, 5 or 6 shall be liable for transfer within the concerned Division.

11. The terms and conditions specified by the Government, subsequent to the appointment of any Government Servant in any rules, orders or resolutions issued by the Government, from time to time, shall also be applicable to the Government Servant.

APPENDIX-A

Degree or Diploma syllabus and Experience prescribed for the selection of
Full-Time Teacher post

Sr. No.	Relevant Vocational Course	Degree or Diploma	Experience
1	Mechanical Technology	1. Mechanical Engineering 2. Mechanical technology 3. Production engineering 4. Production Technology	Practical experience in Operation of Computer Numerical Control (CNC) Machine or Tool Room with Computer Aided Design (CAD) or Computer Aided Manufacturing (CAM)
2	Automobile Technology	1. Automobile Engineering 2. Automobile Technology	Actual work experience in an official service station for four wheelers
3	Electrical Technology	1. Electrical engineering 2. Electrical Technology	Experience in Electrical Appliances or Repairing Industry or Erection of High Tension (HT) or Low Tension (LT) Substation or Industrial Wiring
4	Electronics Technology	1. Electronics Engineering 2. Industrial Electronics 3. Power Electronics 4. Electronics and Telecommunication	Practical work experience in Programmable Logic Controller (PLC) or Supervisory Control and Data Acquisition (SCADA) or in Electronics Appliance Manufacturing Industry
5	Computer Technology	1. Computer Engineering 2. Computer technology 3. IT Engineering 4. IT Technology	Practical work experience in the field of Multimedia, Animation and Film Making
6	Construction Technology	1. Architectural Engineering 2. Construction Technology	Practical work experience in a reputed builder or company
7	Other Vocational Courses not included in the above list.	Degree or Diploma in the relevant branch	Actual work experience in the relevant field

APPENDIX-B

Degree or Diploma or National Trade Certificate or National Apprentice Certificate syllabus and Experience prescribed for the selection of Full-Time Teacher (Practical) post.

Sr. No.	Relevant Vocational Course	Degree or Diploma	National Trade Certificate or National Apprentice Certificate	Experience
1	Mechanical Technology	1. Mechanical Engineering 2. Mechanical Technology 3. Production Engineering 4. Production Technology	Machinist	Practical experience in Operation of Computer Numerical Control (CNC) Machine or Tool Room with Computer Aided Design (CAD) or Computer Aided Manufacturing (CAM)
2	Automobile Technology	1. Automobile Engineering 2. Automobile Technology	Mechanic Motor Vehicle	Actual work experience in an official service station for four wheelers
3	Electrical Technology	1. Electrical Engineering 2. Electrical Technology	Electrician	Experience in Electrical Appliances or Repairing Industry or Erection of High Tension (HT) or Low Tension (LT) Substation or Industrial Wiring
4	Electronics Technology	1. Electronics Engineering 2. Industrial Electronics 3. Power Electronics 4. Electronics and Telecommunication	Electronics Mechanic	Practical work experience in Programmable Logic Controller (PLC) or Supervisory Control and Data Acquisition (SCADA) or in Electronics Appliance Manufacturing Industry
5	Computer Technology	1. Computer Engineering 2. Computer technology 3. IT Engineering 4. IT Technology	Certificate Programming and Systems Administration Assistant	Practical work experience in the field of Multimedia, Animation and Film Making
6	Construction Technology	1. Architectural Engineering 2. Construction Technology	Construction Technology or Mason	Practical work experience in a reputed builder or company

7	Other Vocational Courses not included in the above list.	Degree or Diploma in the relevant branch	National Trade Certificate or National Apprentice Certificate in the relevant Trade.	Actual work experience in the relevant field
---	--	--	--	--

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

MANISHA VERMA,
Principal Secretary to Government.